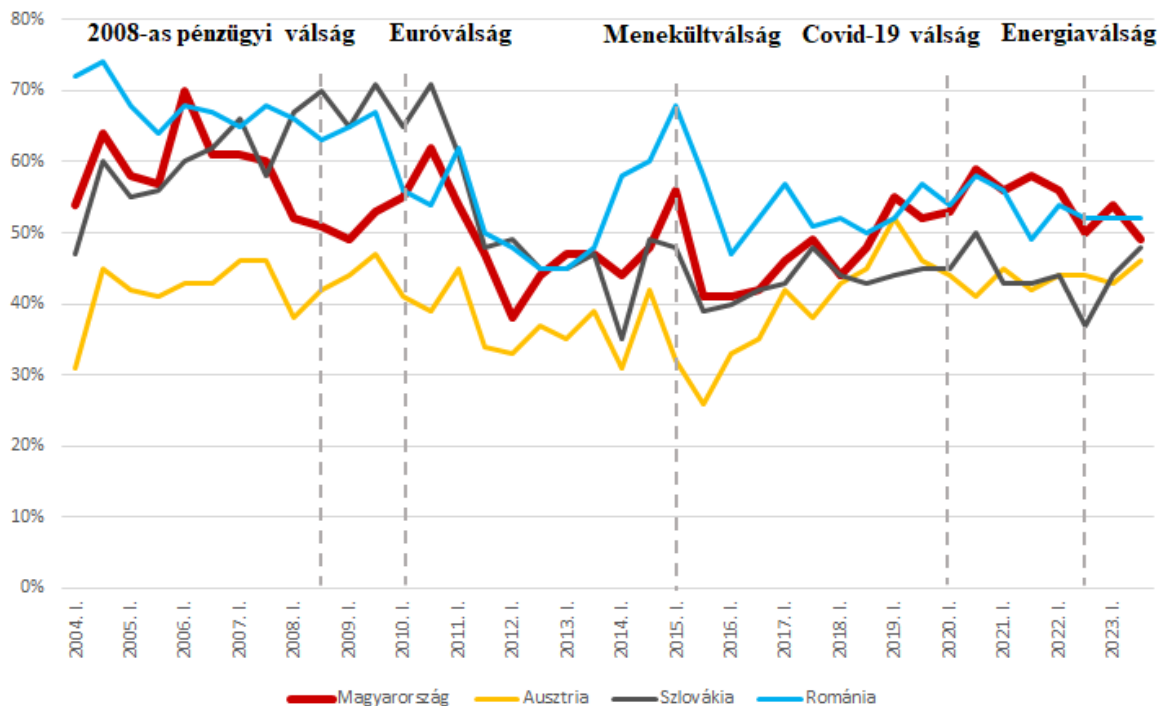

MAGYARORSZÁG 20 ÉVE AZ EU-BAN: HOGYAN VÁLTOZOTT A LAKOSSÁG BIZALMA AZ EURÓPAI UNIÓVAL SZEMBEN?

2004. május 1-én tíz új állam csatlakozott az Európai Unióhoz, köztük Magyarország. Cikksorozatunkban egy-egy mutató segítségével járjuk körül, hogyan változott hazánk helyzete 20 éves EU tagságunk ideje alatt. Jelen cikkünk témája a bizalom az Európai Unióban.

Néhány környező ország bizalma az Európai Unióban¹

Forrás: Eurobarometer 2004-2023 adatai alapján saját számítás.

Magyarországon az EU-s csatlakozást követően javult a lakosság bizalma az Európai Unióval szemben (ekkor a válaszadók közel kétharmada bízott benne). A 2008-as válság következtében azonban ez a bizalom megrendült: 2008-ban 50% alá esett a bizalmi-index, majd egy rövid növekedési időszak következett 2010-ig. 2012-re a mindenkor mélypontra, 38%-ra esett a mutató. Ez egybevágott azzal, hogy ebben az évben tetőzött az eurózóna válsága (a görög és az olasz helyzet miatt), emellett nálunk jelentősen romlott az SZJA változások miatt az aktív keresők helyzete (a nettó keresetek reálértéke 3,5%-kal csökkent), s a nyugdíjaké sem nőtt. A „van élet az EU-n kívül is” szlogen értő fülekre talált a magyar lakosság egy részénél.

¹ „Bízok benne” választ adók százalékos aránya a következő kérdésre: „Kérjük mondja el, bízok, vagy inkább nem bízok a következő intézményben: az Európai Unió. Lehetőségek: Inkább bízok benne / Inkább nem bízok benne / Nem tudom. A „Nem tudom” válaszok kiszűrésével jellemzően 5-6 százalékponttal magasabb az EU-ban bízók aránya.

Az ezt követő felívelésnek a 2015-ös menekültválság vetett véget: ekkor fél év alatt 15 százalékponttal esett vissza az indikátor. A menekültkrízis bizalomra gyakorolt negatív hatása azonban kevésbé bizonyult tartósnak, mint a pénzügyi válságé volt: a 2015-öt követő években a bizalmi index lassan visszatért a válság előtti értékre - nem mellékesen az EU forrásbeáramlás is ezekben az években tetőzött.

Lényeges javulást a koronavírus-járvány okozott, a pandémia csúcspontján a lakosság 60%-a látta az EU tagság előnyeit (pl. a közös korona vírus elleni vakcina beszerzést). Ezzel szemben a 2022 második felében kicsúcsosodó **energiaválság** - s az ismét beinduló EU ellenes kampány - negatívan hatott a magyarok EU-val szembeni attitűdjére: újból 50% alá került a bizalmi ráta.

Felmerül a kérdés: mik az Európai Unióba vetett bizalom régiós trendjei, és mik a magyar sajátosságok?

Az EU 2004-es bővítése minden vizsgált országban a bizalom erősödéséhez vezetett, a 2008-as pénzügyi válság pedig annak romlásához (ez esetben Szlovákia kivétel). A menekültkrízis régiós szinten óriási bizalomvesztést hozott magával, a Covid-válság pedig - az EU-s bizalom szempontjából - javulást hozott. **Az energia válság uniós kezelése a vizsgált országok többségében javította az EU iránti bizalmat, hiszen bebizonyosodott, hogy az EU, ha (közel) egységesen lép fel, jelentős erőt képvisel.**

Bár 2004-ben az osztrákok nálunk sokkal kevésbé, a románok pedig jelentősen jobban bíztak az Európai Unióban, az elmúlt 20 évben erős konvergencia figyelhető meg az adatokban. Mára mind a négy országban a lakosság megközelítőleg fele bízik az EU-ban. **Az idő előrehaladtával tehát az országspecifikus attitűdök jelentősége csökkenni látszik.** A magyarok bizalma pedig - bár ingadozott az előző két évtizedben - lényegében a 2004-es szinten áll, dacára az EU elleni kormányzati kommunikációnak.

GKI GAZDASÁGKUTATÓ ZRT.

1056 Budapest, Váci utca 84. fszt.2.

Telefon: +36-30-014-7848

E-mail: gki@gki.hu

További információk:

Molnár László (molnar.laszlo@gki.hu) és Mihályi Máté (mihalyi.mate@gki.hu)